

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВЕТЕРИНАРНОЇ
МЕДИЦИНИ ТА БІОТЕХНОЛОГІЙ ІМЕНІ С.З. ГЖИЦЬКОГО
ФАКУЛЬТЕТ БУДІВНИЦТВА ТА АРХІТЕКТУРИ
КАФЕДРА СОЦІАЛЬНОЇ СФЕРИ ТА КУЛЬТУРНОЇ СПАДЩИНИ**

ЗАТВЕРДЖЕНО

Гарант освітньо-професійної програми «Туризм і рекреація» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
к.е.н., доцент Оксана БЕРЕЗІВСЬКА

O. Bereziwska

**СИЛАБУС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА
«РИТОРИКА ТА СУЧАСНА КОМУНІКАЦІЯ»**

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ:

Рівень вищої освіти – Перший (бакалаврський) рівень

Ступінь вищої освіти – бакалавр

Галузь знань - 24 Сфера обслуговування

Спеціальність – 242 Туризм і рекреація

Освітньо-професійна програма – «Туризм і рекреація»

Кількість кредитів – 3

Рік підготовки – 2, семестр – 3

Компонент освітньо-професійної програми – вибіркового, загального.

Дні занять – відповідно до розкладу занять.

Консультації – онлайн і офлайн відповідно до графіку консультацій кафедри.

Мова викладання – українська.

ІНФОРМАЦІЯ ПРО ВИКЛАДАЧА:

Куза Анжела Михайлівна

доцент, кандидат філологічних наук

Контактна інформація:

Адреса: 80381, вул. В. Великого, 1,

м. Дубляни, Львівський район, Львівська область.

e-mail: anzhela.kuza@gmail.com

Телефони: мобільний 0964575403.

Читає освітні компоненти: «Українська мова за професійним спрямуванням», «Риторика та сучасна комунікація».

Викладачка з 32-річним досвідом.

Основні напрями наукових досліджень: сучасна українська лінгвістика, українська релігійна фразеологія, методика викладання української мови за професійним спрямуванням, сучасні українознавчі дослідження в аграрній сфері, українська аграрна наука та освіта, людина, суспільство і природа у контексті глобалізаційних трансформацій.

1. Анотація освітнього компонента.

Освітній компонент «Риторика та сучасна комунікація» спрямований на формування у здобувачів вищої освіти системного розуміння риторики як науки про ефективне, доцільне й переконливе мовлення та сучасної комунікації як багатовимірного соціокультурного процесу. У межах дисципліни вивчаються теоретичні засади класичної й сучасної риторики, історичні етапи розвитку ораторського мистецтва, особливості античної та української риторичної традиції, закони риторики і комунікації, типологія комунікативних процесів, специфіка публічного виступу, презентації, дискусії, аргументації, самопрезентації та мовленнєвої взаємодії в умовах інформаційного суспільства.

Освітній компонент орієнтований на розвиток комунікативної, мовленнєвої, риторичної та соціокультурної компетентностей, необхідних для ефективної професійної діяльності, публічного представлення ідей, ведення конструктивного діалогу, участі в дискусіях, дотримання норм мовленнєвого етикету та використання стратегій і тактик результативного спілкування. Особлива увага приділяється мовним і позамовним засобам впливу, культурі переконування, особливостям комунікативної поведінки в академічному, діловому, суспільному та цифровому середовищах.

Вивчення дисципліни забезпечує засвоєння теоретичних основ риторики та сучасної комунікації, формування практичних навичок побудови логічного, аргументованого і стилістично доречного висловлювання, підготовки та виголошення публічних виступів, проведення презентацій, участі в дискусіях і налагодження ефективної міжособистісної та професійної комунікації. Освітній компонент має міждисциплінарний характер і сприяє розвитку мовної особистості, критичного мислення, культури спілкування та здатності до свідомого використання риторичних інструментів у сучасному комунікативному просторі.

Освітній компонент «Риторика та сучасна комунікація» є вибірковим і належить до циклу загальної підготовки за освітньою програмою “Туризм і рекреація” спеціальності 242 Туризм і рекреація галузі знань 24 Сфера обслуговування, яка викладається в 3 семестрі в обсязі 3 кредити. Підсумковий контроль – залік.

2. Мета та завдання освітнього компонента.

Метою освітнього компонента “Риторика та сучасна комунікація” є підвищення рівня комунікативної компетентності студентів, формування високої комунікативної культури, яка охоплює мовні, паравербальні, ілокутивні, інтеракційні, соціокультурні знання і вміння, практичне оволодіння стратегією і тактикою успішного спілкування, основами ораторської майстерності.

Завданнями освітнього компонента “Риторика та сучасна комунікація” є сформувані добрі знання та розуміння наукових основ риторики та мовної комунікації, особливостей сучасних комунікаційних технологій; розвивати творче мислення студентів та їхні креативні здібності; сформувані основи комунікативної культури та риторичної майстерності, виробити навички успішної комунікативної поведінки в різних ситуаціях, зокрема у сфері офіційно-ділового та наукового спілкування.

3. Пререквізити: Українська мова за професійним спрямуванням, Історія України.

4. Постреквізити: Сервісологія, Поведінка споживача, Технологія продажів у туризмі, Маркетинг у туризмі, Міжнародний туризм.

5. Результати навчання

Відповідно до освітньо-професійної програми «Туризм і рекреація» вивчення освітнього компонента забезпечує набуття здобувачами таких компетентностей та програмних результатів навчання:

Інтегральна компетентність	КК. Здатність комплексно розв’язувати складні професійні задачі та практичні проблеми у сфері туризму і рекреації як в процесі навчання, так і в процесі роботи, що передбачає застосування теорій і методів системи наук, які формують туризмознавство, і характеризуються комплексністю та невизначеністю умов.
Загальні компетентності	К02. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухомої активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.
Фахові (спеціальні) компетентності	К19. Розуміння сучасних тенденцій і регіональних пріоритетів розвитку туризму в цілому та окремих його форм і видів. К24. Здатність здійснювати моніторинг, інтерпретувати, аналізувати та систематизувати туристичну інформацію, уміння презентувати туристичний інформаційний матеріал.
Програмні результати навчання	ПР11. Володіти державною та іноземною (ними) мовою (мовами) на рівні, достатньому для здійснення професійної діяльності. ПР13. Встановлювати зв’язки з експертами туристичної та інших галузей.

6. Опис освітнього компонента

Найменування показників	Всього годин	
	денна форма здобуття освіти	заочна форма здобуття освіти
Семестр	3	3
Кількість кредитів/годин	3/90	3/90
Усього годин аудиторної роботи	42	10
в т.ч.:		
• лекційні заняття, год.	14	4
• практичні заняття, год.	28	6
• лабораторні заняття, год.	-	-
• семінарські заняття, год.	-	-
Усього годин самостійної роботи	48	80
Форма контролю	залік	залік

7. Дидактична карта освітнього компонента

Назви тем	Кількість годин											
	денна форма здобуття освіти (ДФЗО)						заочна форма здобуття освіти (ЗФЗО)					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
л		п	лаб.	інд.	с. р.	л		п	лаб.	інд.	с. р.	
Тема 1. Риторика та сучасна комунікація в контексті інформаційного суспільства.	11	2	3			6	11	0,5	0,5			10
Тема 2. Риторика як наука та дисципліна. Закони риторики та комунікації.	11	2	4			5	11	0,5	1			9,5
Тема 3. Історія античної риторики	11	1	3			7	11	0,5	0,5			10
Тема 4. Українська риторика: історія і сучасність.	12	2	4			6	12	0,5	1			10,5
Тема 5. Типологія комунікації. Ораторське мистецтво як важливий засіб комунікації.	11	2	3			6	11	0,5	0,5			10
Тема 6. Риторика та мистецтво презентації.	11	2	4			5	11	0,5	1			9,5
Тема 7. Засоби оптимізації комунікативного процесу. Стратегії і тактики у спілкуванні.	11	1	3			7	11	0,5	0,5			10
Тема 8. Риторика дискусії.	12	2	4			6	12	0,5	1			10,5
Усього годин	90	14	28			48	90	4	6			80

8. Перелік соціальних, універсальних, “м’яких” навичок (soft skills)

- Критичне мислення** – здатність аналізувати зміст висловлювань, оцінювати логіку аргументації, виявляти маніпулятивні прийоми та формувати обґрунтовану власну позицію.
- Комунікативна компетентність** – уміння чітко, логічно й доречно висловлювати думки в усній та письмовій формах відповідно до мети, ситуації та особливостей аудиторії.
- Навички публічного виступу** – здатність упевнено презентувати ідеї, структурувати повідомлення, утримувати увагу аудиторії та досягати комунікативної мети.
- Аргументаційна культура** – уміння добирати переконливі аргументи, коректно обґрунтовувати судження, вести конструктивну полеміку та відстоювати власну точку зору.

5. **Активне слухання** – здатність уважно сприймати інформацію, розуміти співрозмовника, уточнювати зміст повідомлення та коректно реагувати на позицію іншого.
6. **Емоційний інтелект** – уміння розпізнавати власні емоції й емоції інших, регулювати емоційні реакції та підтримувати продуктивну взаємодію в комунікативному процесі.
7. **Емпатія** – здатність розуміти емоційний стан, мотиви та комунікативні наміри інших людей, що сприяє налагодженню ефективного діалогу.
8. **Адаптивність у спілкуванні** – уміння змінювати стиль, тон, форму й засоби комунікації відповідно до ситуації, формату взаємодії та складу аудиторії.
9. **Міжособистісна взаємодія** – здатність будувати партнерські, етичні та результативні стосунки в академічному, професійному й суспільному середовищі.
10. **Командна робота** – уміння ефективно взаємодіяти з іншими під час підготовки виступів, обговорень, дискусій і спільного розв’язання комунікативних завдань.
11. **Самопрезентація** – здатність формувати позитивне професійне враження, репрезентувати власні ідеї, досягнення та особистісні якості у публічному просторі.
12. **Конфліктологічна чутливість** – уміння розпізнавати передумови комунікативного напруження, запобігати ескалації конфлікту та підтримувати культуру суперечки.
13. **Толерантність до різних поглядів** – здатність коректно сприймати альтернативні думки, дотримуватися етики дискусії та вести діалог на засадах взаємної поваги.
14. **Мовленнєва саморегуляція** – уміння контролювати зміст, тональність, темп, емоційне забарвлення та доцільність власного мовлення в різних ситуаціях.
15. **Креативність у комунікації** – здатність знаходити нестандартні мовленнєві рішення, добирати виразні засоби впливу та створювати оригінальні комунікативні стратегії.
16. **Інформаційно-комунікаційна грамотність** – уміння ефективно використовувати сучасні цифрові платформи, інструменти презентації та канали публічної комунікації.
17. **Стресостійкість під час публічної взаємодії** – здатність зберігати впевненість, самоконтроль і продуктивність у ситуаціях виступу, дискусії чи заперечення.
18. **Етичність професійного спілкування** – дотримання норм мовленнєвого етикету, поваги до співрозмовника, академічної доброчесності та культури публічного мовлення.
19. **Переконувальний вплив** – уміння поєднувати логічні, етичні та емоційні засоби впливу для досягнення комунікативного результату без порушення етичних норм.
20. **Рефлексивність** – здатність аналізувати власну комунікативну поведінку, оцінювати ефективність мовленнєвих дій і вдосконалювати індивідуальний стиль спілкування.

Формат освітнього компонента – проведення лекцій і практичних занять та консультацій для кращого розуміння тем; виконання самостійної роботи здобувачами; проведення наукових досліджень та опублікування їх результатів (написання статей, тез конференцій, доповідей круглих столів і семінарів).

В карантинних умовах COVID-19 та воєнного стану в Україні допускається проведення лекцій і практичних занять у дистанційній формі з використанням платформ: Moodle, Microsoft Teams, Zoom, Skype, Viber.

9. Форми та методи навчання.

Лекційні заняття обов'язково супроводжуються мультимедійною презентацією і відбуваються у таких формах: лекція-діалог (лекція-бесіда), лекція-візуалізація, лекція-дискусія, проблемна лекція, лекція із запланованими помилками тощо. Практичні та семінарські заняття відбуваються у таких формах: робота в групах, мозкова атака, презентація, ділова гра, семінар-дискусія і т.д.

Стейкхолдери, практики, представники туристичного бізнесу, фахівці, залучені до викладання освітніх компонентів.

До викладання освітнього компонента долучаються представники органів державної виконавчої влади в галузі туризму, державних та приватних туристичних підприємств, туристичних кластерів, операторів, національних парків, підприємств готельно-ресторанного бізнесу, за участю яких проводяться так звані гостьові або виїзні заняття.

Остаточна оцінка розраховується наступним чином:

Види оцінювання	Кількість балів
Тема 1. Риторика та сучасна комунікація в контексті інформаційного суспільства.	12
Тема 2. Риторика як наука та дисципліна. Закони риторики та комунікації.	13
Тема 3. Історія античної риторики	12
Тема 4. Українська риторика: історія і сучасність.	13
Тема 5. Типологія комунікації. Ораторське мистецтво як важливий засіб комунікації.	12
Тема 6. Риторика та мистецтво презентації.	13
Тема 7. Засоби оптимізації комунікативного процесу. Стратегії і тактики у спілкуванні.	12
Тема 8. Риторика дискусії.	13
Разом	100 балів

Підсумкова оцінка з освітнього компонента “Риторика та сучасна комунікація” виставляється за 100-бальною шкалою з наступним переведенням у національну шкалу та шкалу ЄКТС.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, диференційованого заліку, курсового проєкту (роботи), практики, підсумкової атестації	для заліку
90–100	A	відмінно	зараховано
82–89	B	добре	
74–81	C		
64–73	D	задовільно	
60–63	E		
35–59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0–34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Окремі теми або освітній компонент можуть бути перезараховані на підставі результатів навчання за неформальною або інформальною освітою.

Методи контролю та оцінювання

1. Усне опитування (фронтальне, індивідуальне, детальний аналіз відповідей здобувачів).

2. Письмова аудиторна та позааудиторна перевірка (письмове опитування, підготовка різних відповідей, рефератів, підготовка презентацій; написання та опублікування тез конференцій, доповідей круглих столів, семінарів, контрольні роботи (з конкретних питань тощо).

3. Практична перевірка (проведення опитування, здійснення моделювання ситуацій, складання моделей, виконання практичного завдання, аналіз виробничої інформації і т. д.).

4. Стандартизований контроль (тести).

5. Самоконтроль (самооцінка здобувача вищої освіти якості засвоєного навчального матеріалу з освітнього компонента в цілому, змістовного модуля чи окремої теми на основі передбачених у методичних рекомендаціях питань для самоконтролю).

6. Самооцінка (передбачає критичне ставлення здобувача до своїх здібностей і можливостей, об'єктивне оцінювання досягнутих результатів).

Види контролю: поточний контроль та залік.

10. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

Основний

1. Куньч З. Українська риторика: історія становлення та розвитку: навч. посібн. Львів, 2011. 248 с.

2. Мацько Л. І. Риторика : навч. посіб. 2-ге вид., стер. Київ, 2006. 311 с.

3. Семенюк О. А., Паращук В. Ю. Основи теорії мовної комунікації: навч. посібн. Київ, 2010. 240 с.

4. Сагач Г. М. Риторика : навч. посібник. Київ : Райдуга, 2000. 568 с.

5. Яшенкова О. В. Основи теорії мовної комунікації: навч. посібн. Київ, 2011. 304 с.

Допоміжний

1. Абрамович С. Д. Риторика : навч. посібник. Львів : Світ, 2001. 240 с.
2. Вандишев В. Риторика: екскурсія в історію вчень і понять: навч. посіб. Київ : Кондор, 2006. 264 с.
3. Гриценко Т. Б. Риторика : навч. посіб. Київ : НАУ, 2006 . URL: <http://studentbooks.com.ua>
4. Етика ділового спілкування: Навчальний посібник Київ : Центр навчальної літератури, 2007. 344 с.
5. Кінг П. Стратегії і тактики спілкування, або як знайти спільну мову. Київ, 2017. 120 с.
6. Колотилова Н. А. Риторика. Київ: Центр учбової літератури, 2007. 232 с.
7. Онуфрієнко Г. С. Риторика. Київ : Центр учбової літератури, 2008. 592 с.
8. Почепцов Г. Від покемонів до гібридних війн: нові комунікативні технології ХХІ століття. Київ, 2017. 260 с.
9. Селігей П. Мовна свідомість: структура, типологія, виховання. Київ, 2012. 118 с.
10. Стахів М. Український комунікативний етикет: Навчально-методичний посібник. Київ: Знання, 2008. 245 с.
11. Чмут Т.К. Етика ділового спілкування: навч. посібник 3-тє вид. Київ: Вікар, 2003. 223 с.

11. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Бібліотечно-інформаційні ресурси – книжковий фонд, періодика та фонди на електронних носіях бібліотеки ЛНУВМБ імені С. З. Гжицького, державних органів науково-технічної інформації, наукових, науково-технічних бібліотек та інших наукових бібліотек України:

–Наукова бібліотека Львівського національного університету ветеринарної медицини та біотехнологій імені С. З. Гжицького, м. Дубляни, вул. В. Великого, 1.

–Львівська наукова бібліотека ім. Стефаника НАН України, вул. Стефаника, 2; тел. 74-43-72.

–Львівська обласна наукова бібліотека, просп. Шевченка, 13; тел.74-02-26.

–Наукова бібліотека ЛНУ ім. Франка, метод. Відділ, вул. Драгоманова, 17; тел. 296-42-41.

–Центральна міська бібліотека ім. Лесі Українки, вул. Мулярська, 2а; тел.72-05-81.

2. Електронні інформаційні ресурси мережі інтернет:

1. Віртуальне навчальне середовище ЛНУВМБ імені С. З. Гжицького. URL: <https://moodle.lnup.edu.ua/>

2. Офіційний сайт Президента України. URL: <http://www.president.gov.ua/>

3. Офіційний сайт Верховної Ради України. URL: <https://www.rada.gov.ua/>

4. Офіційний сайт Міністерства економіки, довкілля та сільського господарства України. URL: <https://me.gov.ua/?lang=uk-UA>

5. Офіційний сайт Держстату України. URL: <https://stat.gov.ua/uk>

6. Офіційний сайт Головного управління статистики у Львівській області. URL: <http://www.lv.ukrstat.gov.ua/>

7. Офіційний сайт Журналу «Урядовий кур'єр». URL: <http://www.ukurier.gov.ua/>

8. Офіційний сайт Львівської національної бібліотеки України ім. В. Стефаника URL: <http://www.lsl.lviv.ua/>
9. Всесвітня рада з туризму та подорожей. URL: <https://www.wttc.org/>
10. Всесвітня туристична організація. URL: <https://www.untourism.int/>
11. Європейська туристична комісія. URL: <https://etc-corporate.org/>
12. Офіційний сайт Державного агентства розвитку туризму України. URL: <https://www.tourism.gov.ua/>
13. Національна туристична організація України. URL: <https://nto.ua/>
14. Асоціація лідерів турбізнесу України (АЛТУ). URL: <http://altu.com.ua/Altu/About/>
15. Асоціація ділового туризму України. URL: <http://btaukraine.com>
16. Асоціація індустрії гостинності України. URL: <https://aigu.com.ua/>
17. Громадська спілка «Всеукраїнська асоціація гідів». URL: <https://uaguides.com/>
18. Громадська спілка «Асоціація сприяння розвитку гастрономічного та винного туризму в Україні». URL: <https://foodtravel.com.ua/>
19. Спілка сільського зеленого туризму України. URL: <https://www.greentour.com.ua/history>
20. Українська асоціація медичного туризму. URL: <https://uamt.com.ua/UA/>
21. Львівська асоціація розвитку туризму. URL: <http://lart.lviv.ua/>
22. Туристична асоціація Івано-Франківщини. URL: <https://taif.org.ua/>
23. Громадська організація «Туристична асоціація Тернопілля». URL: <https://www.facebook.com/tatterno/>
24. Недержавна туристична організація у Великій Британії (АВТА – The Travel Association). URL: <https://www.abta.com/>
25. Американське товариство туристичних агентств (American Society of Travel Agents, ASTA). URL: <https://www.asta.org/>
26. Німецька асоціація туризму (DTV-Deutsche Tourismusverband). URL: <https://www.deuschertourismusverband.de/>
27. Японська асоціація туристичних агентств (JTA). URL: <https://www.mlit.go.jp/kankocho/en/about/index.html>
28. Асоціація турецьких туристичних агентств «TÜRSAB». URL: <https://www.tursab.org.tr/>

Силабус освітнього компонента розглянутий та схвалений на засіданні кафедри соціальної сфери та культурної спадщини

Протокол №1 від 25 серпня 2025 року

В.о. завідувача кафедри _____ Ігор БАРАН

Погоджено навчально-методичною комісією спеціальності Туризм і рекреація

Протокол № 1 від 27 серпня 2025 року

Голова НМКС _____ Оксана КРУПА

Затверджено рішенням навчально-методичної ради факультету землепорядкування та інфраструктурного розвитку

Протокол №1 від 28 серпня 2025 року

Голова НМРФ _____ Павло КОЛОДІЙ